

Іросьвітне часопис для дітиї членів У. Н. Союза в Америці.

Рік VI.

Vol VI.

Ч. 6.

No. 6.

За Падолист-Грудень (November-December) 1917

ЦЬВІТКА

[FLOWERET]

Ілюстрована часопись для української молодіжи в Америці.

Виходить раз на два місяці.

Entered as second class matter February 6, 1914 at the Post Office
at Jersey City, N. J. under the Act of August 24, 1912.



В ДРУКАРНІ „СВОБОДИ“, 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.



FLOWERET.

Ілюстрована часопись
для української молодіжи в Америці.

Ч. 6.

Рік видання IV.

Виходить раз на два місяці.

Передплата виносить річно: в Америці 40 цнт.,
за границею 50 цнт.

No. 6.

Vol. IV.

Ізидор Романів Пасічинський.

УЧИТЬ СЯ ДІТОЧКИ.

(Сьпіванка).

Учить ся діточки, учить,
Та Русь-Україну любить,
Русь-Україна наша мати
Не дасть нам марно загибати,
Не дасть упасти в злидні нам
Здоровим, жвавим козакам.

Учить ся шильно ви що дня,
Зрадіє вами вся сімя,
Ненька синами прославить ся,
Волі дібеть ся, збогатить ся,
Зрівнаєсь з прочими людьми, —
Любить її серцем — грудьми.

Усім нам Ненечку любить,
Для України всім нам жить,
Русь-Україна рідна мати
Кличе на тебе сестро, брате:
Діти рідненькі, любі, чуйте
В пригоді неню поратуйте.

Ненечка кличе в прикрий час:
Учить ся діти на гаразд.
Гаразд та доля завитає,
Сонічко тепле нам засіяє.
Виж під луч сонця всі снішіть
Та Русь-Україну любіть!

чко,



Остап В.

Дівчина золоте=серце.

Під лісом серед поля стояла самотою маленька, старенька хатина. А довкола неї росли широкі старі липи та отіняли її своїм гілєм.

В хатині жив побережник зі своєю донечкою Пазею. Пазина мама вже давно померла та дівчина дуже добре пам'ятала мамине гарне, привітне лице. Добре пам'ятала, як вона сиділа на маминих колінах, а мама її косоньки чесала-заплітала, до грудий пригортала, поцілуями обсіпала, а батько сидів на лавці і усміхався. Щаслива була тоді Пазя — дуже щаслива.

Але одного дня мати положила ся до ліжка і більше вже не вставала. А потім покинула, на все покинула Пазю. Вмерла і лишила в чистім серденьку дівчини глибокий жаль. Серце дівчини горем обкипіло.

Сумно стало дівчині. Не стало материних любощів, не було до кого пригорнути ся. Батько не мав часу голубити свою донечку-сиріточку. Мусів на хліб заробляти. Лиш часом, як приходив з ліса, брав Пазю на руки, гладив, цілував, а під його поморщенім лиці капали грубі сльози. Тоді Пазя також плакала і обнімала батенька білими рученятами.

Не мала дівчина до кого щебетати, з ким поговорити — смуток покрив її личенько. Зимою цілими днями сиділа в віконці і дивилася на поле снігом покрите, слухала, як ліс шумів, як дерева

її плакали.

Б. А як на дворі була заметіль, то Пазя сиділа під печею на лавчині, чекала батенька, плакала за матінкою, а часом співала пісеньку що чула в літі від пастишків:

Ой-зазулько, зазуленько, ой сива, ой сива,
А ти одна, а я друга в світі нещаслива.
А ти тому нещаслива, що летиш лугами,
А я тому нещаслива, що не маю мами.
Як то тяжко каменеві по воді плинути,
То так тяжко сиротині без матінки бути.

Як прийшла весна, як птиці з вірею повернули, дівчині на серці легше стало. Вона бігала по полю, рвала цвіточки, квітчала тими квіточками свою голівоньку таї слухала, як пташки співують. Ах! як вона любила той спів, як любила!... Нераз в ночі не спала, а слухала, як соловій в недалекій гущавині тьохкав — заливав ся. Тоді вона тулила ся до батенька і казала:

— Слухай, татку, слухай, як гарно...

А батько казав:

— Слухай, слухай, дитинонько, тільки твого щастя...

Цілу весну, ціле літо дівчина бігала полями, лугами, поміж пшеницею, житами. Цвіти рвала, вінки вила.

Тай осінь настала. Одного гарного осіннього дня Пазя сиділа коло хати і слухала, як воробчики на липі щебетали. Подивилася на поле і побачила великого чорного пана. За паном біг пєс. Се лісничий полював на птахи. Пазя не раз вже бачила його, бачила постріляні, покровавлені куропатви та перепилиці, що за головки були попривязувані до його ремєня. Пази було жаль тих побитих пташків...

Бо Пазя мала золоте серце.

Вона не могла зрозуміти, як можна робити таку кривду пташкам, що так гарно співують, що нічого нікому не винні. Як Пазя раз врізала собі палець і йшла кров, то її дуже боліло, а ті постріляні пташки такі покровавлені... Пази було дуже жаль пташків і вона боялася чорного пана.

— О, тато також має стрільбу, а пташків не стріляє, а лиш недобрих вовків, лисів, що ловлять і їдять птички...

Сиділа Пазя під хатою і дичила ся на чорного пана. Над полем перелітало стадо шпаків. Чорний пан вимірив, роздав ся гук, птахи скричали, посишало ся піре... Серце дівчини жалем стиснуло ся, в чорних очах сльози стали...

Ой бідні, бідні пташки!...

Недалеко дівчини впавав зранений шпак. Дівчина скоренько вхопила пташка на руки, втікла з ним до хати і зачепнула двері. Шпак трясся з болю і з переляку. Пазя притулила бідну пташину до серденька і поцілувала.

— Бідний пташок... Де тебе болить, де?...

На дворі гавкав пес, було чути голос лісничого.

— Не бійся, не бійся, пташку, він тебе не возьме — я замкнула двері.

Гавканє пса було голоснішче, шпачок трясся, з очей дівчинки капали сльози. Вона сховалася з пташком за скриню.

— Шпачку, шпачку, що ж буде, як він сюди прийде?... Ні, я тебе не дам, не дам... — і обережно тулила пташину до свого серденька.

Було вже тихо. Пазя виглянула через віконце. Стрільця і пса вже не було видно. Дівчина втерла сльози, взяла легенько раненого шпака і оглянула рану. Одно крильце було пошарпане кулею. Піре було змочене червоною кров'ю. Обмила крильце водою і обвинула платинкою.

— Болить, кохана птучко? Не плач, перестане боліти... Недобрий пан, недобрий... Може хочеш їстоньки?...

І дівчина насипала перед шпаком зерна. Та шпак не їв — схилив смутно голову. Рана була дуже глибока.

Пазя того шпачка дуже доглядала, пильнувала. А він дуже полюбив дівчинку, не боявся її, сідав на голову, по руках. Але літати ще не міг — крильце ще не загоїлося.

— Мій любий шпачку, який ти добрий, який ти гарний. Правда, ти мене не покинеш? Правда, не втікнеш від мене?...

А шпак ніби потакував:

— Цьвір, цьвір, цьвірінь! — і дивився в карі оченята дівчини.

А батько, як дивився на донечку і шпака, то говорив:

— Ти будеш щаслива, дитинко, коли в тебе таке добре серденько... Коби мама бачила, коби виділа...

Рана шпачка цілком загоїлася і Пазя одного дня, як батько пішов до ліса, винесла його на двір. Шпак дуже тішився, цікаво розглядався.

— Цьвір, цьвірінь!

— Видиш, шпачку, як тут гарно, видиш яке сонічко!

Шпак спробував крил, стріпотів ними і знісся високо під синє небо.

— Шпачку, де ти йдеш? Шпачку, верни ся! Шпачку мій... — дівчина плакала і ломала дрібні руки.

— Цьвір, цьвірінь! — і шпак зник в чистім повітрі.

— Не видно вже, невидко... — дівчина плакала, аж серце краялося. Навіть не мала кому пожалувати ся, бо батька не було вдома, пішов до ліса.

Сіла під хатою і гірко плакала. Під вечір вже їй сліз не стало, аж чує:

— Цьвір, цьвірінь! — і шпачок сів Пази на білі руки.

— Ти мене не покинув, шпачку, не покинув?... Ти мене любиш, любиш...

Тулила, цілувала, гладила його. А шпачок тріпотів крильцями і щипав її дзюбочком ніжненько в пальчики. Радости дівчини не було кінця.

Як прийшов батько і Пазя розповіла йому своє горе, свою радість, то він сказав:

— А хто-ж таку голубоньку, а хто-ж таку ластівоньку, таке золоте сердечко, як ти, покине?...

Потім приголубив Пазя, поцілував і сказав:

— Коби то мама жила!...



Остап Макарушка.

Короткий огляд русько-українського письменства від XI. до XVIII. столітя.

— о —

УЧЕНІ РОЗМОВИ НИКОЛЬЦЯ З ТАТОМ.

XVII.

Книги законів сьвітських і церковних.

Ще в початках наших розмов, Никольцю, чув ти від мене про перший збірник руських прав (законів), зладжений князем Ярославом Мудрим. Збірник той називає ся „Правда руська”. Вона написана ще в XI. віку, тоді, коли ще жадеп инший нарід, сиокрепнєвий з Русинами, законів своїх списаних не мав. Після тої „Правди руської” судили наші князі, але як наша Русь дістала ся під власть почасти Поляків, а почасти Литовців, тоді Русини мусіли підлягати законам польським і литовським. Литовці прийняли руську мову за свою і тою мовою говорили і писали литовські князі, вельможі і письменники. І так три літописи литовські написано по руськи, рівно-ж написано в XV. і XVI. віку книги законів литовсько-руських також по руськи.

Перший збірник законів з XV. віку називає ся „Судебник Казимира Ягайлончика”, другий з XVI. зве ся „Статут литовський”. Казимир Ягайлончик, великий князь литовський, брав в оборону людей слабших проти могучих напасників і тому установив острі кари особливо за крадіж і розбій. „Хто украде корову, того повісити” — так стояло в Судебнику Казимира. Сей збірник законів не був великий, далеко більший був Статут литовський, змінований і розширюваний три рази.

Статут зладили учені правники, що вже тоді добре знали право римське. Ті учені люди уміли однак пошанувати руські права звичаєві, що від давна бу-

ли в уживаню по руських громадах. Громадяни мали свій суд, званий „коп”. І от Статут литовський позваляв громадянам судити деякі справи на „копі”. — Додам тобі ще наконєць, що деякі руські міста мали за польського панования право німецьке з міста Магдебурга і міста ті, що мали таке право, називали ся „вольними містами”. Кілька частин з того німецького Магдебурського права переведено на язык руський в XVIII. столітю. — Козаки мали також свої права, але тих нема ніде списаних; були то права звичаєві, давні, громадські.

Всі ті права (закони) були установлені передовсім для справ сьвітських, для справ церковних були инші, переняті від Греків. Вже Володимир Великий мав падати для справ церковних „Устав” о церковних судах, а відтак служила на Русі для судів церковних так звана „Кормча книга”. Назва тої книги пішла від слова кормити, кермувати, правити кораблем, звідси і керманич корабельний називає ся також кормчий. По грецьки звала ся та книга „Номоканон” (закон і правило) і її переведено вже на руське за князя Ярослава Мудрого, того самого, що казав зладити збірник сьвітських законів, Правду руську. Розуміє ся, що грецький Номоканон змінено в дечім для потреб церкви руської. Сьвітські люди підпадали під суд церковний тоді, як провинили ся проти устав церковних або в справах родинних. Тим судам підпадали також чарівники і чарівниці, знахорі, ворожбити і ті люди, що до них по раду удавали ся. Хто придержував ся поганських звичаїв, того карали після Кормчої книги.

найдавнішу повну Кормчу книгу зладив на Русі при кінці XIII. віку митрополит Кирило П. Пізнійші суть лишень перенесеннями з Кормчої книги Кирила.

— А під якими правами живуть Русини тепер? спитав ся Никольцо.

— На Україні під російськими, а в Австрії під австрійськими. Ті права ґрунтують ся на давних римських правах. Право церковне називає ся тепер правом канонічним.

Однак простий нарід і на Україні і у нас задержав ще доси свої права звичаєві, свій громадський суд. Він не може зрозуміти мудрих, учених прав, що йому нераз видають ся навіть несправедливими; він судить по своєму так, як його природний ум йому наказує. Правні поняття простого народу зацікавлювали нераз учених сегочасних правників, вони списували їх в окремі книжки і писали про них учені розправи.

Отсим я кінчу, Никольцо, наші розмови про староруську літературу від X. до XVIII. віку. Десятий місяць вже минає, як ми від часу до часу провадимо ті розмови. І хотий я кілька разів вже переконав ся, що ти стямив собі багато з наших розмов, то таки я хотів би на другий раз поставити тобі кілька питань, щоби ти собі міг пригадати те, що забув. Зроблю отже з тобою маленький іспит, а як іспит впаде добре, то в нагороду дістанеш від мене і від мамці щось дуже гарного на пам'ятку.

XVIII.

Коротенький огляд цілої староруської літератури від XI. до XVIII. віку.

Никольцо вичікував нетерпеливо дня іспиту. Він знав о тім, що сегорічні розмови його з татком були всі напечатані в „Цьвітці”. Тож видобув собі по останній розмові з татком „Цьвітку” і звідтам приготував ся до іспиту.

Надійшов іспит; при іспиті були тат-

ко, мамця і старша сестричка. Татко питав не довго і дуже легонько.

„Скажи мені, мій сину, як звало ся найдавніше письмо Славян?”

— Найдавніше письмо Славян звало ся р у н и — сьміло відповів Никольцо.

„Хто придумав нашу азбуку?”

— Нашу азбуку придумав сьв. Кирило і від його імени зве ся азбука к и р и л и ц е ю.

„Як зве ся найдавніший наш пам'ятник історичний?”

— Літопись Нестора, що тягне ся до р. 1116.

„Який твір з XII. віку має найбільшу вартість?”

— Слово о полку Ігоревім.

„Хто і коли написав „Слово о полку Ігоревім”?”

— Не знати хто, а написано воно около р. 1187.

„Який важний пам'ятник знаєш ще павести з того давного часу?”

— В XI. віку казав князь Ярослав Мудрий зладити збірник прав, що називає ся „Правда руська”.

„Коли підунала наша стара література?”

— В початках XIII. віку по нападах Татар, що відбулись 1223. і 1240. р.

„А коли знов піднесла ся?”

— Аж при кінці XVI. віку.

„Чому?”

— Тоді вже знали штуку друкарську, закладаю школи вишні і низні, в Острозі, Львові, Вильні, Могилеві і Києві, на Русь впливає західна Європа через Польщу по унії лублинській (1569. року), а унія церковна берестейська (1596. р.) викликає літературу п о л е м і ч н у. За приміром Німців-лютеран зачали вже тоді наші письменники уживати мови, зближеної до мови народної, місто мертвого язика староцерковного.

„Чи попри писану нашу давну літературу знаєш ще яку иншу?”

— Народні співаки склали живою мовою ріжнородні пісні і казки. Є пісні з часів дружинних, княжих і з ча-

козацьких. Ті останні називають ся
„уми.”

„Де був осередок освіти в XVII.
віці?”

— В Києві колегія, що її заложив
Петро Могила.

„Чим був Іван Федоров?”

— Іван Федоров був друкарем при
кінці XVI. віку.

„Де помер?”

— У Львові.

„Що стало ся з його друкарнею?”

— Ставрошигія купила.

„Яких творів маємо найбільше в
XVII. і XVIII. віці?”

— Богословсько-полемічних.

„А побіч тих маємо багато намят-
шків історичних. Як вони звуть ся?”

— Літописи козацькі.

„Найважнійша з них?”

— Самійла Величка.

„Від коли пишуть у нас драми ре-
лігійні?”

— Від XVII. віку.

„А коли зачинаєсь найновіший пе-
ріод нашого письменства, період на-
родний?”

— При кінці XVIII. віку.

„Дуже добре, мій сночку. І стям
собі вже тепер на закінчене наших роз-
мов сегорічних, що першим нашим на-
родним поетом був Українець Іван
Ботляревський з Полтави. Про
час, коли він жив, про него самого і
про його твори розкажу тобі вже аж по
Новім Році. В нагороду за твою шль-
ність дістанеш від мене альбум (збір-
ник портретів) заслужених Русинів, що
для добра свого народу потрудились.
Кажучи то, татко подав синові гарну
книжку з золотою напшєю. Ледви син
мав час уцілувати батька в руку, а вже
з радости заплакана мамця дала йому
завишене в папір красно вишитіе убра-
не народне. Мати, цілуючи його, довго
не хотіла сінка від себе пустити. І
чаріпа сестричка зробила несподіван-

ку своему братчикови: вона
йому вимережану краваточку, а даючи
її, сердечно його уцілувала.

Никольцьо був сьогодні дуже щасли-
вий: одно, що іспит винав так гарно,
друге, що дізнав тільки приємностей
від своїх найдорозших.

Небавом зачне ся для него пова у-
тіха; він буде з татком провадити роз-
мови про найновіше письменство ру-
сько-українського народу.

По шльности і таланті Никольця
можна сподіватись, що і з тих розмов
він скористає богато. Вирочім він чим-
раз старший і розумнійший: тепер змо-
же він вже зрозуміти неодну річ таку,
що її перед роком цілком не міг би
був зрозуміти.

Діточки руські, що не можуть іти за
приміром Никольця, повинні собі чита-
ти шльно його розмови з татком, а на-
учать ся тільки, кільки і він научив ся!
А як то гарно знати рідну минувність!
Добре є читати собі красні казки, опо-
відання і байки, але попри то треба чи-
тати й щось поважнійшого, поучаючого.
Бож правду каже народна пословиця:
„Соловій баснями не ситий!” Щоби
чогось научитись, треба трохи і пому-
читись; треба і таке читати, що з по-
чатку видає ся навіть й нудне! От ви-
дите, Никольцьо майже цілий рік слу-
хав не дуже легоньких оповідань від
татка, а за те кільки він научив ся і
якої радости він дочекав ся! Хоч би на-
віть тепер вам ніхто не дав такої на-
городи, яку дістав Никольцьо, то не
журіть ся тим: то, чого ви тепер научи-
те ся, не пропаде, а нагорода приїде
скорше чи пізнійше. Вирочім найбіль-
ною захоотою для вас повинно бути
бажане, пізнати минувність дорогої нам
всім вітчизни, щоби, пізнавши її ліпше,
полюбити її тим дужше, цілим серцем,
і постановити її собі самому трудити ся
по силам для її добра.



Селяни з околиць Коломиї.



Рідна земля.

Чи знаєш ти сину,
Де гори Карпати,
Чи знаєш де шлекала
Тебе рідна мати?

Чи знаєш, куди плинуть
Наші руські ріки,
Чи знаєш старий Дністер
Славний в руськім світі?

Свої села, поля, луги,
Свої полонини,
І сошілку і трембіту
І пісню родини?

Подояка знаєш, сину,
А Гуцула знаєш,
Верховинця, із гір Бойка,
Чи їх поважаєш?

Вони, сину, Українці
Вони твої братя,
О пізнай їх, бо потреба
Своїх братів знати...

Знаєш мову, що в колісці
Мама тебе вчила?
Полюби же її щиро
Бо рідна і мила.

Полюби же свою землю
Пізнай її, сину,
Помагай їй,
В лихую годину!

М. Єремєєв.

Дорослі.

Образок в одній дії.

ОСОБИ:

Василь, гімназист.

Надя, його сестра.

Микола
Левко

} товариші Василя.

Сцена представляє простору диточу комнату. На середині стоїть стіл; кругом стола крісла; коло правої стіни стоїть етажерка з книжками. На полиці етажерки стоїть будильник; по лівім боці невеличкий столик, а на нім різні прибори до писани: каламар, притискач, гльобус, ручки, олівці, лінійка, шпигли, книжки і т. п. При підняттю заслони Надя сидить при столі і читає книжку.

ЯВ. I.

Надя (сама).

Надя. (По павзі). І книжка вже до-
ржкла! Що-ж мені тепер робити? Стра-
шенна нудьга. Скоро вже й година про-
мине, як Микола і Василь пішли десь
тай до сего часу ще не видати їх. Ох!
сі гімназисти! Ніколи не скажуть прав-

ди! От хочби мій братчик Василько. Як
йшов за Миколою, то обіцяв, що зараз
вернеть ся... Гарне у нього те „зараз"!...
Що-ж мені тепер робитоньки? (Думає).
Ага! Пригадала! (Іде до стола з прибо-
рами до писаня). Каламар, шпигли,
ручки, олівці — усе се на бік! (Пере-
носить сі річи на етажерку). А де-ж
карти? Ми відай в карти будемо грати.
(Шукає за картами на столі, на ета-
жерці поміж книжками). Та де-ж бо
вони? Хто би то міг їх взяти? А певне
ніхто крім того недоброго Василька.
(Дзвінок). Ах! се певно він прийшов.

ЯВА II.

Надя, Микола і Василь.

Микола. Здорові були, Надю, як
живете?

“LOWERET”

the bi monthly illustrated Educational Edition for the
Member's Children of Ukrainian Nat'l Association
published by

THE BOARD OF EDUCATION OF UKRAINIAN
NATIONAL ASSOCIATION

at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

TERMS OF SUBSCRIPTION:

U. S. A.	40c. a year
To other countries	50c. a year
Single copy.....	10c.

Entered as second class matter February 6, 1914 at the
Post Office at Jersey City, N. J. under the Act
of August 24, 1912.

Надя. (Скоро). Я на вас лиха. Чого
я так довго на вас чекала?

Василь. Не сердь ся, Надечко, ми
нічого не винні. Микола чекав на свою
маму, без її дозволу не міг би прийти
до нас. Зрозуміла?

Надя. Нема тут що розуміти.

Василь. Знаєш що, Надю, до нас
обіцяв і Левко прийти.

Микола. Як? І Левко приїде? От
буде весело!

Василь. Панство, прошу не забува-
ти, завтра Новий Рік. Тому я пропо-
ную вам по людськи його привитати.

Надя. Як „по людськи”?

Василь. Шампаном! Правдивим шам-
паном, так як се роблять усі дорослі.
Хиба-ж ми, панство, маленькі?

Микола. А де ми возьмемо шампа-
ну?

Василь. Де? А вода від чого? А бр-
вила на що?

Надя. Ти, Василю, все видумуєш
дурниці.

Василь. Ні, даруйте, се не жадні
дурниці!

Микола. Скажи нам, Василю, як ти
зробиш свій шампан?

Василь. Дуже просто: возьму воду
— раз; возьму повидла — два; возьму
фляшку — три; потім наплю в сю
фляшку пригтовлену мішанину — чо-
тири, а на п'ять? На п'ять — будемо
мати досконалий шампан! Що ви, пан-
ство, думаете про мою видумку?

Микола. Се буде чудово! Отсе Ва-
силь!

Надя. З тебе, Василю, майсте
всі боки!

Василь. Певно. А ви мені ніколи не
вірите!

Надя і Микола. (Разом). Славно,
славно! Чудово!

Василь. Тихше, тихше, бо нас мо-
жуть почути. (Дзвінок).

ЯВА ІІІ.

Ті самі і Левко.

Левко. (Входить зі середних две-
рий). Ось і я. Моє поважанс! (Витаєть
ся зі всіми).

Надя. Чого так пізно?

Левко. (Поважно). Не міг — через
незалежні від мене причини.

Надя. Панове! Тепер ми всі в купі.
Чи не хочете в що заграти собі?

Василь. Граймо в жмурку.

Надя. Не варта.

Василь. То в що-ж?

Надя. В доміно.

Василь. В доміно?... Фе... вони вже
мені більше доїли від гіркої редьки.

Микола. А я раджу найліпше грати
в фанти. Се займаюче.

Левко. Так, так, в фанти!

Всі. В фанти, в фанти!

Василь. Тихше, тихше, панове! Чо-
го кричете! Хиба ми маленькі діти?

Левко. Я буду збирати фанти. Да-
вайте мені всі яку небудь річ. (Бере
шанку).

Василь. Я даю рукавичку.

Надя. Я даю брошку.

Микола. Сю книжку — я даю. (Кож-
дий кладе в шанку свою річ).

Левко. А отсей оловець — я. Тепер
все готове. Прошу тихше! Я зачинаю.
Сему фантові, що присудите робити?

Надя. Віддеклямувати байку Глібо-
ва.

Левко. (Виймає брошку). Чия?

Микола. Наді, Наді!

Василь. Ну, говори нам байку!

Надя. Та я вже всі байки забула.

Василь. Будь ласкава, не вдавай!

Ми тебе знаємо.

Микола. Скорше, бо ми ждемо.

Левко. Не можна відказувати ся.

ко
Надя. Най буде. Тільки відчешіть
(Деклямує котру небудь байку Глі-
бова).

Всі. (Бють в долоні). Браво! браво!

Левко. А сей фант що має робити?

Василь. Деклямувати поезію.

Левко. (Виймає оловець). Чий о-
ловець?

Микола. Як чий? Він ще питаєть
ся! Розумієть ся, що твій. Прецінь ти
сам положиш.

Левко. Я цілком забув.

Микола. Забув! Говори поезійку.

Левко. З приємністю. (Кладе на
стіл шанку, стає на середині кімнати і
деклямує котрий небудь гарний вер-
шик).

Всі. Браво, бравіссімо! (Бють в до-
лоні).

Левко. А що має робити сей фант?

Надя. Бути зеркалом.

Левко. (Виймає книжку). До кого
належить ся книжка?

Микола. До мене.

Всі. Отже — переменяй ся в зеркало!

Микола. Дуже радо. (Сідає на стіл.
Всі підходять по черзі до нього. Мико-
ла наслідуює їх рухи).

Левко. А наконець послідному фан-
тові — я приказую три рази зашяти.
(Виймає рукавичку і подає Василеві).

Василь. Що-ж, я готовий. (Скоро
всикає на стіл, вимахує руками і го-
лосно кричить: „Ку-ку-рі-ку-у-у!”).

Надя. Досить, досить! Лішче грай-
мо в крати; вони в твоїй кипени. Я се
дуже добре знаю.

Василь. (Виймає з кишені карти).
На маєш свої карти! (Відає їх Наді).

Надя. Панове, же ву прі! До карт!

Всі. Дуже добре.

Василь. Заберіть все зі стола. (Левко
і Микола здіймають зі стола скатерть).
Гей, свічників! (Левко і Микола при-
носять по одному свічникові).

Надя. Прошу сідати. (Всі сідають
навколо стола).

Левко. Що-ж будемо грати?

Надя. „Дурня”.

Левко. Дуже добре.

Микола. Що дуже добре?... Панове,
я не годжу ся грати „дурня”. Лішче
граймо „відкритого мельника”.

Василь. Певно, що так. Дурня може
грати кождий дурень, а ми хіба не дурні!

Надя. А як я не вмію грати „відкри-
того мельника”?

Василь. Невеликий клопіт. Ми на-
учимо.

Микола. Байка... Навчимо.

Надя. А як я не хочу вчити ся?

Микола. Будь ласка, не будь вперта.

Левко. І я не хочу грати „мельника”.

Микола. Або ти, Левку, вмієш грати?

Левко. (Обидливо). Я не вмію гра-
ти? Ще лішче від тебе.

Микола. (Сьмієть ся). Левко вміє
грати в карти! Отсе потіха! Ха, ха, ха!

Левко Певно що вмію.

Микола. Ні, не вмієш.

Левко. (Сердито). Звідки ти знаєш?

Микола. Я, братку, всьо знаю.

Левко. (Сердито). Ти нічого не
знаєш!

Надя. Десь вам хочеть ся сварити
за дурниці. (До Левка). Левку, не грай-
те з ними.

Микола. Обійдеть ся.

Василь. Не думай, що ми будемо те-
бе просити.

Надя. Панове, та перестаньте сва-
рити ся.

Василь. Отже ви не хочете грати в
карти?

Надя і Левко. Ні, ні! Не хочемо.

Василь. В таким случаю я пропоную
бавити ся „ликоли”. Ви будете моїми
учешниками, а я вашим учителем. Годи-
те ся?

Всі. Годимо ся, годимо ся!

Василь. Сідайте. (Всі сідають).
Тихше! Я зачинаю. (Наслідуює учителя).
Микола, як пишеть ся слово „бесіда”?

Микола. Через „ї”.

Василь. По якій букві?

Микола. По букві „бе”.

Всі. Ха, ха, ха! По „бе”. Ой, ти нічо-
го не вмієш!

Микола. (Обидливо). А як? По бу-
кві „с”?

(Поучаючо). Так, так, ти, Микола, не знаєш сего, то я тобі пишу п'ятку. (Записує в зошиті).

Микола. (Плаксиво). Сьмійте ся, сьмійте ся, кільки вам хочеть ся. Не хочу з вами бавити ся. (Відподить на бік і відвертасть ся від всіх).

Василь. Тепер ти, Левку, скажи мені таке: кільки є 7рази 9?

Левко. Кільки?

Василь. Кільки є 7рази 9? Але скорше!

Левко. 7 рази 9?

Василь. Так, так.

Левко. 7 рази 9 е... (думає) 63.

Василь. Добре, гарно!... А ти Надю, скажи мені, яке є головне місто в Франції?

Надя. Відень.

Василь. Неправда, Берлін.

Микола. Ха, ха, ха! Берлін головне місто, Франції! Ото учитель! Нічого не знає!

Василь. (Обидливо). О! ти багато знаєш!

Микола. Більше як ти.

Василь. То скажи, яке місто в Франції?

Микола. Всі знають, що Париж.

Василь. Докажи!

Микола. Позволь. (Підходить до етажерки, бере географію, несе на стіл, розтвирає книгу і показує пальцем. Всі його оточують). Читай, Васильцю! Головне місто Франції — Париж. Вдиши, моя правда.

Василь. Ну — добре...

Микола. (Радісно). Бачиш, який я: більше знаю від тебе, а ти ще хочеш учителем бути!

Василь. бачу, бачу... Панове, а тепер пора вже і за килишки взяти ся.

Микола. Так, пане учитель, неси свій обіцяний шампан.

Василь. Зараз приготую і принесу. (Виходить в бокові двері).

ЯВА IV.

Ті самі без Василя.

Микола. Гарну штуку видумав наш учитель.

Левко. Яку?

Микола. Як, ти не знаєш?... Василь пішов приготувляти шампан і зараз принесе сюди. І ми стрінемо Новий Рік з килишками в руках. Розумієш? Та-ж ми вже не маленькі!

Надя. А як надійтуть тато й мама, що ми тоді зробимо?

Микола. (Ховає до кипені руки. Поважно). Се байка. Нема чого боятися. Та-ж ми вже дорослі.

Надя. А як таки вернуть ся?

Микола. Успокойте ся пані. Ваші родичі не можуть так рано вернути ся.

Надя. А ви як се, добродію, знаєте?

Микола. Чому як? Мені Василь казав, що ваші тато і мама прийдуть до дому хіба аж по першій, а тепер... (дивить ся на будильник). за п'ять хвиль десята.

Надя. А все таки може приїдуть ся.

Микола. А зрештою ми не робимо нічого злого. Чогож нам боятися? (за сценою чути голос Василя: „несу, несу”).

Микола. От і Василь вже йде.

ЯВА V.

Ті самі і Василь.

Василь. (Несе на таці фляшку і чотири килишки. Торжественно). Ось і я! Все готове! Шампан мені вдав ся прегарний, солодкий. Прошу пробувати. (Наливає). Беріть, панове! (Всі беруть килишки).

Микола. А мій збітний.

Василь. Дурниця! Ну, панове, незадовго наступає Новий Рік. (Торжественно). Желаяю вам всякого добра та й щастя. Ми вже не маленькі діти, тому і нам вільно взяти за килишки і сказати: „Valeant cives nostri”. (Всі піднімають килишки).

Микола. Гурра!

Всі. Гурра! Гурра! Чокають ся. Наряд роздасть ся сильне дзвоненс. Всі застигають в німих позах. Образ).

Засюпа помаленько спадає.

З рос. перевів Остан Вуличний.

КОЛИ ЩЕ ЗВІРІ ГОВОРИЛИ.

XX.

БАЙКА ПРО БАЙКУ.

I.

— Але-ж се все байки! — в один голос закричали діти, коли я скінчив оповідати їм оте все, що написано в тій книжці.

— Так, дітоньки, байки. А знаєте ви, що то байка??

— Знаємо, знаємо! То щось таке, що не є правда.

— Овва! А хто-ж то сказав вам се?

— Ми самі так думаємо.

— Ну, то подумайте лишче. Хибаж се не правда, що Вовк їсть Барана, Лис Курий, Соби пташок?

— Та се правда. Але-ж ти оповідав нам, що Лисичка копала поле і їла паланиці з медом, що Вовк їхав на Ослі в село, бажаючи бути вїгтом, що Крук ніє у дзюбі голівню і розложив огонь, і всякі такі нісенітницї. Се вже не може бути.

— А коли не може бути, то по що-ж ви слухали?

— По що слухали? Бо цікаво.

— Що-ж тут цікавого? Як може неправда бути цікава?

— Власне неправда найцікавійша! Се так сьмішно подумати, що Вовк хоче стати вїгтом, що Лис сидить у бочці з фарбою, що Кіт говорить побожні вірші...

— А як би я почав оповідати вам, що Вовк літає в повітря, Лис плаває в воді, Кіт живе в норі під землею, то як думаете, се була би правда, чи неправда?

— А вже-ж неправда.

— А було би цікаво?

— Зовсім ні.

— Значить, не кожда неправда цікава?

— Та так, не кожда.

— Ну, подумайтеж тепер, котра неправда цікава?

Діти задумали ся. Їх маленькі головки працювали, оченята блищали, але

думки не клеїли ся до купи.

— Візьміть для легшого зрозуміння два рисунки. Ось на однім нарисуюмо Барана з шістьма ногами. Як гадаєте, правдивий се Баран?

— Та ні.

— А сьмішний?

— Також ні.

— Так. Се Баран-каліка, а вид каліцтва збуджує в нас жаль, а не сьміх. А тепер гляньте на отсей рисунок: Осел грає на фортепяні. Правда се?

— Та ні.

— А сьмішно?

— Навіть дуже сьмішно.

— Що-ж тут таке сьмішне?

— Те, що Осел узяв ся не до своєї діла, робить щось таке, що можуть робити тільки люди.

— Чи всі люди?

— Навіть не всі люди. Ті, що вміють грати, можуть брати ся до сего, а ті що не вміють — —

— Таких, здаєть ся, якоесь називають?

— Еге, їх так і називають ослами.

— От і бачите! І ми дійшли до кореня! Значить, є осли й між людьми?

— А вже-ж є.

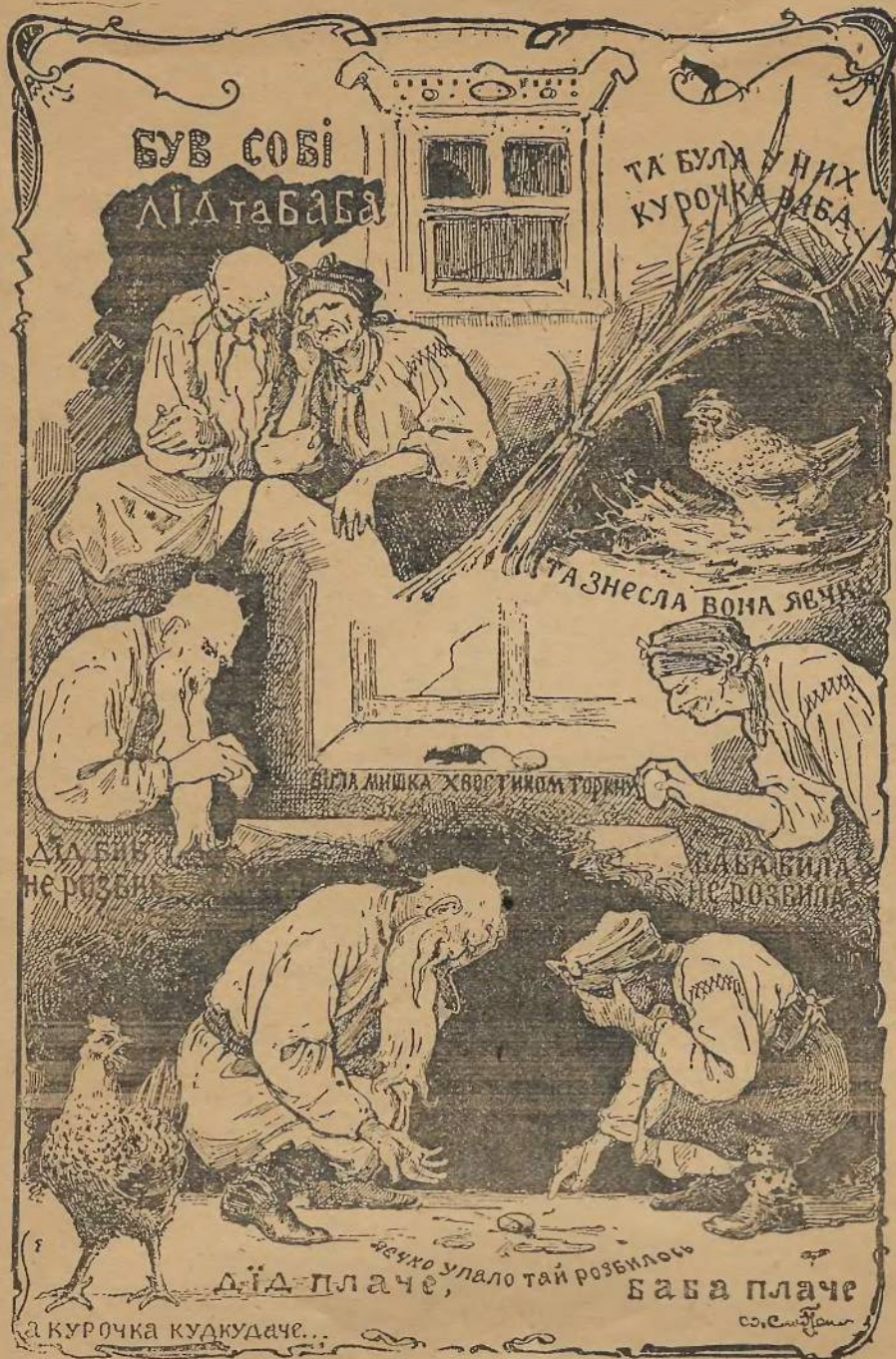
— Значить, коли я нарисую Осла при фортепяні, то се не буде конче така цілковита неправда! Ну, а як гадаєте, є межі людьми й інші зьвірячі натури: хижі Вовки, хитрі Лиси, добродушні Слоні, зрадливі Круки, напасливі Соби?

— Кажуть, що є й такі.

— От і бачите! Значить, говорячи про зьвірів, я не говорив цілковиту неправду. Певно, що дійсний Кіт не говорив побожних віршів, але чи один же то облесний чоловік говорить такі слова, дїбаючи на людську згубу!

Дійсний Осел не засяде грати на фортепяні, але кількож то двоногих ослів брязкає на фортепянах і інших струментах і загалом роблять такі роботи, котрих не вміють, до котрих би не по-

Дід та баба.



Був собі дід та баба, та була у них курочка ряба, тай знесла вона яєчко, яєчко не простеньке — золотеньке; дід бив, бив — не розбив, баба біла, біла — не розбила, мишка бігла, хвостиком торкнула, яєчко упало тай розбилося; дід плаче, баба плаче, а курочка кудкудаче...

хліп-хліп.

все: хліп хліп-хляп,

— Що, ти сьмієшся з мене, ти нечесне, несумлінне, неблагогородне море! — пиццала Синиця. — Зараз мені віддай мої яйця, їй Богу, помсту ся на тобі!

А море все хліп-хляп, хліп-хляп, хліп-хляп.

— Ти думаєш, що я не зумію помстити ся? Думаєш, що я така маленька, а ти таке велике, то я безсильна супроти тебе? А бачило ти, безглузде море, яка маленька пскра, а який великий ліс, а вона запалить його, і він згорить. Коли не віддаси мені зараз моїх яець, то їй Богу я запалю тебе.

А море все хліп-хляп, хліп-хляп, хліп-хляп.

Страшенно розлютила ся Синиця і покляла ся не спочити, поки не запалить море. Вона полетіла до Хробачка-Сьвітлячка і мовить йому:

— Слухай, Сьвітляче, ти маєш огонь на животі. Ходи зо мною, поможи мені запалити море.

— Не можу, Синичко — мовив Сьвітляк. — Мій огонь сьвітить у ночі, але не гріє і не палить. Іди до Блудного Огника, може він тобі що pomoже.

Полетіла Синиця над болото, сіла собі на вільховім корчи тай чекає, поки наблизить ся до неї Блудний Огник. А там їх понад болотом кільканацять ходило та все мов п'яні писали мисліте по над болотом. Нарешті один надлетів близько Синиці.

— Гей, Огнику братіку — кричить до нього Синиця. — Задержи ся хвилечку, маю тобі щось сказати.

— Не можу задержати ся, не маю коли — відповів Блудний Огник. — Але говори, що маєш говорити, я тут буду нишати коло корча, то все почую.

Розповіла йому Синичка своє горе і просить; — Ходи, поможи мені спалити те погане море!

— Не можу, Синичко — відповів Огник. — Я ось тут на болоті роджу ся і тут мушу гинути, а ще до того не сьмію ані одної хвилечки спочити, так що навіть сьвічки від мене не засьвітять. Але чому ж би тобі не вдати ся до Крука? Він

до таких річий майстер. Адже я чув, він увесь Совячий народ у печері спалив. Піди но ти до нього.

Полетіла Синиця до Крука, оповіла йому свою історію і просить помогти в її горю і запалити море.

— Не можу, Синичко, — відповів Крук поважно похитавши головою. — Той огонь, що від нього згоріли Сови, то простий людський огонь, що я вкрав оптам на пасовиську. Але такий огонь моря не спалить, він сам гасне в воді. Щоби спалити море, на те треба би иньшого огню, а де його роздобути, я й не знаю. От знаєш що, іди до Бузька. Кажуть, що він уміє своїм дзьобом чудесний огонь викресати. Може сей придасть ся тобі на що.

Подякувала Синиця Крукови за добру раду і полетіла шукати Бузька. Розповіла йому, що й як, і просила потрудити ся та викресати для неї дзьобом огню, чей би від нього заняло ся море.

— Не можу, Синичко, зробити сього — відповів Бузько задумавши ся і ставши на одній нозі. — То колись наші діди-прадіди вміли, кажуть, дзьобами огонь кресати, а ми вже не вміємо той штуки. Тай ледви, чи сей огонь придасть ся би тобі на що. Мені здає ся, що щоб запалити море, на те треба огню з самого неба. Полети но ти до Орла. Він щодень літає під саме сонце і знайомий у небесних сторонах, може він тобі що pomoже.

Поклонила ся Синичка Бузькови тай полетіла до Орла. Летить, а все собі думає: „Чекай, ти погане, недобре море! Я тобі покажу, що може проста, покривджена Синиця! Вже я не я буду, коли ти не відпокутуєш тяжко за своє злодійство!”

Прилетіла до Орла, розповіла йому свою кривду тай просить, кланяючи ся йому в ноги:

— Та вже ви, нівроку вам, ваше величество, непогордуйте бідною, покривдженою Синицею, роздобудьте мені небесного огню, щоб я спалила те нікчемне море і помстила ся на нім за свою тяженьку кривду.

Але Орел вислухавши її мову, як не затріпоче крилами, як не закричить, аж Синиця забула, чи жива вона, чи ні.

— Ах ти дрантива Синице! А хто-ж тобі казав класти гніздо на морському березі? Хто тобі казав задирати ся з морем? То через твою дурноту я маю для тебе красти з неба огонь? Зараз мені

забирай ся! Звись собі гніздо на могилі, нахвисти яєць і висиджуй їх, розумієш? То це не собаче право, а до моря тобі зась!

Одержавши таку резолюцію, Синиця зараз успокоїла ся, а за кілька неділь уже справді мала нове гніздо і нові яйця, спм разом не на морським березі, але в терню на могилі.

РОЗВ'ЯЗКА ЗАГАДОК З Ч. 5. 1. Порахуйте. Гусепчка лізла по мурі 18 днів. — 2. Ломиголовка. Кора, овид, риба, адам.

ВІД РЕДАКЦІЇ.

Загадки з числа 5. розвязав добре Стах Бернад з Порт Джервіс, Н. Й. за се він дістане від редакції „Цьвітки” гарну книжочку в дарунок.

Він також препелав дві рахункові загадки та їх поміститъ ся в найблизнім числі „Цьвітки”.

З отсим числом кінчить ся IV рік видаваня „Цьвітки”.

Дітоньки, не забувайте за „Цьвітку” і присднуйте для неї як найбільше платників та читачів.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912,

Of “*Floweret*” published bi-monthly at Jersey City, N. J. for October 1, 1917. State of New Jersey County Hudson.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Dmytro Andreyko, who having been duly sworn according to law, deposes and testifies that he is the Editor of the “*Floweret*” and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily publication, the circulation), etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

Publisher Ukrainian National Association, Inc., 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Editor, Dmytro Andreyko, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Managing Editor Dmytro Andreyko, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Business Manager Dmytro Andreyko, 83 Grand St. Jersey City, N. J.

2. That the owners are: Ukrainian National Association, Inc., 83 Grand St., J. C. D. Kapitula, President and Trustee, P. O. Box 565, McAdoo, Pa.

S. Jadowsky, Financial Secretary and Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

M. Uhorchak, Recording Secretary and Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. Sharshon, Treasurer and Trustee, 524 Franklin St., Shamokin, Pa.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: no bondholders, no mortgagees, no security holders.

Dmytro Andreyko.

Sworn to and subscribed before me this Thirteenth day of October 1917.

Stefan Milanowycz.

[SEAL]

(My commission expires Aug. 1. 1920.)

4
„ЦЬВІТКА”

Але Ор
затріпоче
Синиця
тоб
бе
м

НАРОДНИЙ СС

се найстарша, найбогатша і найпевнійша українська за допомогова організація в Злучених Державах Північної Америки.

Вона відповідає вимогам держав
і має \$341.957.09 майна.

Поза посмертними за помогою вона дає своїм членам і за життя їх гроші підмоги, коли вони знайдуться в пекучій потребі. Вона дбає також через свою Просвітну Комісію про їх освіту, помагає їм засновувати відділення і шкільні бібліотеки, уряджує для них популярні відчити, а й грошево помагає одиницям до висшого образования ся.

Не меньше дбає про освіту і вихованє народне їх дітей, яким дає зодаром діточу газетку „Цьвітку”.

По всякі інформації пишіть до:

KRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

BOX 76,

JERSEY CITY, N. J.

„ЦЬВІТКА”

одинокка тут в Америці українська діточа газетка.

її передплата виносить в Злучених Державах 40 цнт., а за границею Злучених Держав 50 цнт.

Цьвітка повинна знаходитись в кожній українській хаті тут в Америці і її повинна читати кожда українська дитина.

Батьки, не жалуйте тих нілька мізерних центів, а сейчас запишіть „Цьвітку” для ваших діточок.

Замовленя і гроші слати на адресу:

„PROSVITA”

83 GRAND STREET,

JERSEY CITY, N. J.